

Barns utsatthet i dysfunktionella familjer

**Vad har du för
erfarenhet av eller vad
tänker du på när du hör
"dysfunktionella
familjer"?**

Dysfunktionalitet

Vad är det och hur kan det se ut?

Makt- och beroendeförhållanden

- Fysisk makt
- Ekonomisk makt
- Social makt
- Kunskapsmakt
- Intellektuell makt
- Psykologisk makt
- Sexuell makt
- Religiös makt

Dysfunktionalitet – vad är det?

- *”som fungerar dåligt eller till och med gör förhållandena värre”*
- En dysfunktionell familj är en familj där medlemmarnas grundläggande emotionella, psykologiska och sociala behov inte tillgodoses.
- I en dysfunktionell familj skapar bristen på stöd och struktur en miljö präglad av stress, konflikt och osäkerhet, som ofta påverkar barnen mest.

Dysfunktionalitet – vad är det?

- Dysfunktionaliteten kan visa sig genom olika negativa mönster, såsom bristande kommunikation, otrygghet och oförmåga att hantera känslor på ett hälsosamt sätt.
- Alla familjer kan ha problem ibland, men i en dysfunktionell familj är problemen långvariga och genomsyrar vardagen.

Dysfunktionalitet – vad beror det på?

Exempelvis:

- Känsломässigt otillgänglig
- Missbrukare och möjliggörare/medberoende
- Högkonflikt och missbrukande familjer

Behöver inte vara att en förälder inte är lämplig, utan ibland är det omständigheter eller saker som sker i livet där de behöver stöd

– som på lång sikt kan leda till dysfunktionalitet

Dysfunktionalitet – vad beror det på?

Roller man kan ta på sig:

- **Vårdtagaren**, som tar ansvar för familjens behov
- **Hjälten**, som strävar efter framgång för att ge familjen ett gott anseende
- **Scapegoaten**, som ofta får skulden för familjens problem
- **Den bortglömda**, som drar sig undan för att undvika konflikter
- **Maskoten**, som använder humor för att lätta på spänningar
- **Problembarnet** eller **Rebellen**, som utmanar familjens normer.

Dysfunktionalitet – olika kulturer

- Olika kulturer
- Olika syn på t ex:
 - vad en "god förälder" är
 - barnuppfostran
 - vem man tar hjälp av (frågar om hjälp) eller visar sig sårbar inför
- Öppna upp för dialog

Hannas berättelse

Dysfunktionalitet i mitt hem

Samtalsfråga

- Vad anser du att vuxenvärlden skulle ha gjort/hanterat den här situationen?
- Vad tänker du när du hör en sån här situation?

Vad skapade den här händelsen hos mig som barn?

1. Rädsla för att bli lämnad kvar
2. Skuld
3. Otrygghet

**Vad finns det för tecken på
att ett barn inte mår bra?**

Definition av psykisk misshandel enligt ”Den statliga barnmisshandelsutredningen 2001”

En vuxen som systematiskt eller oftast under lång tid utsätter ett barn för;

- Nedvärderande omdömen
- Nedbrytande behandling
- Avsiktligt känslomässigt lidande
- Förlöjligande
- Kritik
- Hån
- Avvisande
- Utfrysning
- Orimliga krav
- Påtvingad isolering
- Fostran till asocialt beteende eller kriminalitet
- Att tvingas att bevittna våld eller att höra hot om våld

Tecken på att ett barn inte mår bra

- Dålig självkänsla
- Självdestruktiva beteenden
- Rädsla för andra
- Rädsla för kramar och annan vanlig beröring
- Rädsla för att visa och t o m känna känslor
- Bristande tillit till omgivningen
- Nedstämdhet, depression
- Ångest, oro, skam och skuld
- Panikattacker

Det kan också visa sig rent fysiskt...

- Magont,
- Huvudvärk
- Felaktig kroppsuppfattning
- Olika ätstörningsbeteenden
- Mardrömmar och sömnproblem

Barnens upplevelse

- SKULD
- SKAM
- SVEK
- HOT
- RÄDSLÅ
- ORO
- OÄNDLIGHET

**Hur skapar vi kontakt
med föräldrarna?**

De flesta föräldrar vill att deras barn ska må bra

- Hur kan vi göra det enkelt för föräldrar att be om hjälp?
- Hur skapar vi nätverk till föräldrarna?
- Tecken på att föräldern/föräldrarna inte mår bra.

**Hur kan jag uppmärksamma
föräldrarna på tecken hos barnen?**

**Responsen då kan ge ledtrådar för hur
jag behöver gå vidare...**

Ledare i församlingen

Skapa trygga relationer med barn och föräldrar

Rutiner för hur ni möter
föräldrarna

LEDARENS ROLL BLAND BARN OCH UNGA

Önskvärda kvalifikationer och förhållningssätt

- God självkänedom
- Öppenhet och integritet
- Empati
- Tydlighet och delaktighet
- Lyhördhet och uppmärksamhet
- Trovärdighet
- Kunna hantera konflikter

Case

1. Ett barn berättar för dig att mamma börjar dricka mycket alkohol och ofta blir arg. Nästa gång ni ses har flickan ett stort blåmärke på armen och klagar över huvudvärk. När du frågar vad som hänt vill hon inte berätta. Vad gör du?

2. Ni har haft ett familjeläger där det framkommit att barnen i en av familjerna ständigt har smutsiga kläder. När ni ska åka hem berättar ett av barnen glädjefyllt att de ska bli avsläppta hos en vän till familjen (som har en missbruksproblematik). Behöver du göra något och vad behöver man tänka på?

3. Du märker att ett av barnen i barngruppen blivit mer tystlåten och blyg. Hon klagar över huvudvärk och är väldigt fåordig kring hur hon mår, hur skolan går och hur det går hemma. Plötsligt slutar barnet att komma till barngruppen. Bör du som ledare göra något och vad?

Prata med soc?

Vad gör vi om vi behöver anmäla?

Vad gör jag om jag misstänker att ett barn far illa?

- Rutiner i församlingen
- Rädsla för soc (barnet och förälderns)
- Hur ser vi till att barnet inte tappar sin kanske enda trygga plats? - Risken att barnet/familjen "försvinner"
- Hur man ska tänka när det handlar om föräldrar som är med i församlingen?

Vem håller du i handen?

Glöm inte!

- Jesus är vårt hopp!
- Ta hjälp av kollegor
- Bär det inte ensam
- Kräv att det finns rutiner i församlingen
- Låt den Helige Ande leda dig